

Visi stebėjosi Jo erudicija ir aistra muzikai

Prisimenant Mokytoją Leoną Povilaitį

Sunku rašyti atsiminimus apie mūsų mylimą, gerbiamą kolegą, kompozitorių Leoną Povilaitį, kurio jau nebėra, bet vis dar junti gyvą energiją jo kūrybiniuose rankraščiuose, skambančioje muzikoje, klasėje, kurioje daug metų jis mokytojavo ir kūrė.

...Prisimenu pirmą susitikimą su Maestro maždaug prieš 15 metų „Ažuoliuko“ muzikos mokykloje. Negalėčiau tiksliai pasakyti apie ką buvo mūsų pokalbis, tačiau jau jo metu pajutau energingą, stiprią asmenybę ir, kartu, nuoširdų, paprastą žmogų, kurį, atrodė, pažinojau jau daugelį metų.

Kiek vėliau pažinau Leoną Povilaitį ne tik kaip puikų pašnekovą, bet ir kaip darbštą, reiklų bei rūpestingą pedagogą, talentingą pianistą, nenuilstantį kompozitorių, kuriam labiausiai rūpėjo lietuvių nacionalinės muzikinės kultūros palikimas, ypač fortepijono pedagoginio repertuaro praturtinimas ir atnaujinimas. Lietuviškų tradicijų puoselejimui kompozitorius, turbūt, paskyrė daugiausia savo kurybos ir laisvalaikio valandų. Maestro Leonas Povilaitis kūrė vieną kūrinį po kito. Mokykloje, dirbdama savo klasėje, dažnai girdėdavau naujų kūrybinių užuomazgas, „šlifuojamas“ frazes, motyvus. (Leonas Povilaitis dirbo klasėje vienu aukštu aukščiau). Kiekvieną naują pjesę autorius rašė atsižvelgdamas į skirtingas vaikų technines galimybes, visada bent keliais žodžiais apibūdindamas pjesės turinį, kartais net sukurdamas visą istoriją. Leonas Povilaitis įkvėpdavo ir kitus lietuvių autorius kurti daugiau muzikos vaikams.

Fortepijono pedagoginės literatūros puoselejimu „užsikrėtė“ keletas respublikos pedagogų, kurie rinko, redagavo ir išleido visą eilę naujausių ir ankščiau sukurtų lietuvių kompozitorių fortepijoninės muzikos rinkinių, skirtų muzikos mokyklų pedagoginiam repertuarui. Esu dėkinga Leonui Povilaitiui už tai, kad jis ir mane įtraukė į šią veiklą.

Mokytoja Asta Grybienė

Kolega Leonas Povilaitis nepaprastai brangino laiką. Skubėjo sukrauti kuo didesnę savo kūrybinių ieškojimų kraitį. Mane žavėdavo kompozitoriaus kūrybinė aistra, noras teigti aplinkos grožį, romantišką žmonių jausmų pusę. Ypač tai akivaizdu kūrybiniuose jauniesiems atlikėjams. Kompozitoriaus kūriniai skatina mažuosius atlikėjus racionaliai, dvasingai mąstyti. Jie dvelkia nacionaliniu koloritu, meile gamtai (pvz. „Belmontas“), įtaigiu vaizdingumu.

Mano Mama (mokytoja) sakydavo: „Kas kuria, tas rūpinasi kitais“. Kompozitoriui Leonui Povilaitiui rūpėjo visuomenės progresas, kokia išaugs naujoji karta... Šios intencijos buvo jo kūrybinio proceso energijos šaltinis. Jis džiaugėsi moksleivių pasiekimais. Skatino ansamblinį grojimą. Nuoširdžiai džiaugėsi instrumentinio ansamblio „Ažuoliukas“ viešais pasirodymais, negailėdamas gerų žodžių ir paskatinimų.

Įsimintinas Leonas Povilaitis-pianisto rečitalis 1952 m. Kauno Juozo Gruodžio vardo muzikos mokykloje. Man (dabartinės J. Naujaliao vardo muzikos mokyklos, o tuo metu Kauno dešimtmetės muzikos mokyklos), jaunam mokiniui šis koncertas paliko didelį įspūdį ir sutvirtino norą tapti muzikantu. Labai palankiai apie šį koncertą atsiliepė ir mano pirmasis muzikos mokytojas dirigentas, klarnetistas, liutauristas Voldemaras Biezumas. Jis pabrėždavo nepaprastai subtilų Leonas Povilaitis atliekamą F. Šopeno muzikos interpretavimą. Apie F. Šopeno muzikos subtilybes tik žymiai vėliau suvokiau...

Originalia muzikine kalba kompozitorius norėjo išsakyti daug susikaupusių idėjų. 2007 m. rudenį, grįžęs po vasaros atostogų į „Ažuoliuko“ muzikos mokyklą, sakė: „Dar niekad taip produktyviai nedirbau kaip šią vasarą“. Džiūgavo ir gyveno kūrybine aistra... Nebeilgai. Bet iki paskutinio lemties posūkio laikė rankose pieštuką ir penklinių lape kalbėjo apie gerį, meilę, grožį.

Mokytojas Gediminas Pamakštys

Vienas svarbiausių šio įžymaus žmogaus palikimų, neskaitant kūrybos, yra tai, kad jo iniciatyva dešimt metų iš eilės Vilniaus „Ažuoliuko“ muzikos mokykla kartu su Lietuvos Kompozitorių sąjunga organizavo Šiuolaikinės lietuviškos fortepijoninės muzikos festivalį - konkursą. Šiame bendrame tęstiniame projekte įgyvendinta nepaprastai graži kompozitoriaus idėja - nuolat skatinti fortepijono mokytojus atsisakyti inertizmo renkant įprastą repertuarą, domėtis naujais lietuvių kompozitorių kūriniais. Leonas Povilaitis ne kartą ragino mokytojus išleisti naujų šiuolaikinių lietuvių kompozitorių kūrybinių rinkinių, visada duodavo naudingų pasiūlymų, patarimų.

Nepaprastai rimtas ir gilus požiūris į muzikos meną, didelis reiklumas sau, darbštumas - to kompozitorius ir pedagogas reikalavo ne vien tik iš savęs, bet ir iš mokinių.

Mokytoja Rima Podprugina

Mokytojas Leonas Povilaitis įkvėpdavo ir kitus...

Su mokytoju Leonu teko nemažai bendrauti man būnant Konservatorijos (Muzikos Akademijos) studente. Leonas tuo metu jau buvo baigęs fortepijoną pas prof. J. Ginzburgą ir studijavo antrą specialybę - kompoziciją pas prof. J. Juzeliūną. Kompozicijos katedros studentai egzaminams turėdavo parašyti kurinius ir juos gyvai atlikti. Nors mokytojas Leonas buvo puikus pianistas, bet egzaminuose mėgdavo, kad kūriniai būtų atliekami kitų. Tada ir teko man patalkininkauti ne tik Leonui, bet ir daliai jo kolegų. Grojama buvo iš rankraščių ir beveik skaitant iš lapo, todėl tiksliai kūrinių pavadinimų neatsimenu. Tik žinau, kad groti buvo patogiu, parašyta pianistiškai.

Po daugelio metų su mokytoju Leonu susitikau „Ažuoliuko“ muzikos mokykloje. Čia jis sėkmingai dirbo pedagoginį darbą ir labai daug rašė muzikos, labai norėjo, kad lietuviška muzika būtų kuo daugiau atliekama. Mokytojo iniciatyva buvo suorganizuotas „Naujų lietuviškų fortepijoninių kurinių festivalis“. Jis gyvuoja jau dešimt metų tik mokytojo Leono nepaprasto entuziazmo ir atsidavimo dėka. Jis aktyviai agitavo kompozitorius kuo daugiau rašyti fortepijoninės muzikos vaikams. Ir tikrai - pirmi festivaliai pasipildė pluoštu naujų lietuviškų fortepijoninių kūrinių. Ir mokytojas Leonas labai daug rašė įvairialypės muzikos. Tai - ir kūriniai orkestrui, liaudies ansambliams, dainos. Ypatingą vietą užima kūriniai fortepijonui. Pacituosiu mokinio Jono Kiselio žodžius: „Mokytojas mokėdavo bendrauti su bet kuriuo mokiniu, jį suprasdavo ir užjausdavo. Jame mačiau daugybę gero žmogaus savybių, kuriomis turėtų sekti kiekvienas. Nuo tokių žmonių pasaulis darosi geresnis...“

Mokytoja Raminta Gutauskienė

Kaip nenumaldomai bėga laikas. Bet ir jis niekad neištrins iš atminties kompozitoriaus Leono Povilaičio ir jo kūrybinio palikimo, kuriuo naudosis daugelis kartų. Žvelgiu į nebylias ir sustingusias lentynas ir mane užplūsta malonių prisiminimų banga, bendravimo su Jumis kūrybiškumo atmosfera, kuri tvyrojo visoje „Ažuoliuko“ mokykloje. Jūs, Maestro, turėdamas aibę kūrybinių idėjų ir minčių, sugebėdavote užkrėsti ta gera prasme „liga“ visus. O Jūsų mokiniai Jums dėstant kompoziciją pasijusdavo tikrais kompozitoriais. Jūs sugebėjote uždegti kūrybinę kibirkštėlę vaikų širdyse, kuri po to išaugdavo į gražų kūrybinį bendradarbiavimą. Lentyna užpildyta Jūsų išleistais kūriniais ir gausiu labai vertingu rankraštyne.

Tai - šiuolaikinė autentiška lietuviška muzika, kuri pažadindavo vaikuose, moksleiviuose bei suaugusiuose nacionalinius jausmus. Atmintyje išliks Jūsų neformalus požiūris į kūrybinį procesą. Jau įdėjus Jūsų kūrinį į rankraštyną, sutvarkius jį bibliotekiškai, po kelių dienų, kartais net savaitės ar mėnesio, tekdavo vėl traukti jį ir vietoj jo dėti naują, Jūsų pataisytą. Jūs stengdavotės, kad būtų geriau, patogiau, gražiau. Kai „supykdavau“, jog jau viskas sutvarkyta ir reikia daryti vėl iš naujo, Jūs man sakydavote: „Kūrybiški žmonės tokie: jie visada ieško, visuomet procese, apmąstyme, gal tuo metu atėjo Mūza“. Ir „pyktis“ praeidavo. Beje, Mūza aplankydavo Jus gana dažnai. Lietuvos ir ne tik mūsų krašto vaikai gali tikrai džiaugtis Jūsų išleistais rinkiniais, skirtais jiems: tai ir „Vaikystė su muzika“, ir „Labai noriu gražiai groti“ (1 ir 2 knygos), „Kūriniai jaunajam pianistui“, „Dedikacijos“. Jūs - mokytojas, kompozitorius ir pianistas, labai gerbėte ir mylėjote vaikus, vadindavote juos Mažaisiais Muzikais ir kreipdavotės į juos su pagarba.

Būdamas šiuolaikinės lietuviškos fortepijoninės muzikos festivalių-konkursų, kurie vyko Jūsų iniciatyva ir dėka nuo 1998 m., siela, Jūs sugebėdavote įžiebtį kūrybinę ugnelę ir paskatinti kitus kompozitorius kurti vaikams, bei mokytojus leisti naujus šiuolaikinių lietuvių kompozitorių rinkinius. Iš viso festivalio ir Jūsų dėka, jų išleista šešiolika. Tie rinkiniai papildo ir praturtina repertuarą bei muzikos mokyklų bibliotekas. Žvelgiu į lentynas ir mąstau, kad jos beveik nepasipildo šiuolaikinių lietuvių kompozitorių kūriniais ir ateityje, matyt, pildysis ne taip sparčiai.

Praeis nemažai laiko, kol suvoksime, kad netekome didžiulės mūsų kultūros dalies, nuoširdaus ir kupino kūrybinių idėjų žmogaus, kuris mokėjo bendrauti ir kalbėti garsais iš širdies į širdį.

Bibliotekos vedėja Ada Gelpernaitė

Kiekvieną gražų rudenį, eidamas senojo „Ažuoliuko“ muzikos mokyklos skvereliu, tarsi matau savo Mokytoją Leoną Povilaitį, belūkuriuojantį savo mokinių. Iš tolo stebiu jo susirūpinusį žvilgsnį pro storokus akinių rėmelius, sniego baltumo marškinius, amžiną melsvą dūmelį ir plačią šypseną. Tokį Jį, aš, antro-klas, pažinau savo pirmąją fortepijono pamoką - ne kaip kompozitorių, menininką, o kaip mielą, paprastą, šiltą žmogų, pasiruošusį atskleisti man dar vieną muzikos pasaulio puslapį.

Man atrodo, kad jis gyveno suimdamas į save visą jį supusį pasaulį - mus, „Ažuoliuko“ mokinius, darbą Kompozitorių sąjungoje, festivalių organizavimą ir, žinoma, kūrybą, prie kurios aš, deja, taip mažai prisiliečiau...

Aurimas Piečiukaitis